

YSasta ja Allärsistä YSOon siirtymä

<https://www.kiwi.fi/display/ysall2yso>

Kirjastoverkko siirtyi vuonna 2019 Yleisestä suomalaisesta asiasanastosta YSasta sekä sen ruotsinkielisestä vastineesta Allärsistä käyttämään Yleistä suomalaista ontologiaa YSOa Melinda metatietovarannon sisällönkuvailussa.

Monikielinen YSO tuo YSAN ja Allärsin keskeiset ominaisuudet verkkoajan järjestelmien hyödynnettäviksi sekä rikastaa näitä ominaisuuksia edelleen. Johtoaikutuksena on ollut, että YSON myötä ontologioilla kuvailtuja sisältöjä voidaan hyödyntää tehokkaammin moderneissa tiedonhakupäijestelmissä kuten Finnassa. Lisäksi moniin muihin sanastoihin linkitetyn YSON myötä kirjastojen tietosisällöt yhdistyivät osaksi koko julkisen sektorin tietoverkosta. Tätä kautta mahdollistetaan uusia tapoja löytää ja hyödyntää erilaisia sisältöjä tiedontuottajatahosta riippumatta.

Kansalliskirjasto on konvertoinut Melindan ja Voyager-kirjastojen paikalliskannat (mukaanlukien Voyagerista Kohaan siirtyneet) sekä tarjoaa konversio-ohjelman muiden kirjastojen käyttöön.

Lue lisää: **YSasta YSOon kirjastoissa: miksi ja miten**

Siirtymään liittyvät kysymykset ja palaute: finto-posti@helsinki.fi

Konversiosäännöt

- Bibliografisten tietueiden konversiosäännöt YSasta ja Allärsistä YSOon
- Konversio-ohjelman repository
 - <https://github.com/NatLibFi/ysa-marchib>

Keskustelu konversiosta Foorumissa

- <https://foorumi.kiwi.fi/c/asiasanastot-ja-ontologiat>

Suosituksset ja lausunnot

- Kuvailustandardien kansallisen kehittämisryhmän suositus YSON käyttöönnotosta
- Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän lausunto YSON käyttöönnotosta
- Finnan suositus YSON käyttöönnotosta kirjastoissa

Konversioiden valmistelu

- Konversioyhteistyöryhmä (2018)
- Musiikki- ja elokuva-aineistojen konversiosääntöjen valmisteluryhmä (2019)

Toteutunut aikataulu

- Sanastojen konversiosäännöt ja YSO-mappaus (ml. ketjujen purku), joulukuu 2018.
- Tekstiaineistojen konversiosäännöt: maaliskuu 2019.
- Musiikkianeistojen konversiosäännöt: toukokuu 2019
- YSAn ja Allärsin päivitys päättyi: toukokuu 2019
- YSO ja SLM sanastot käytettävissä Asterissa: toukokuu 2019
- Melinda-tietokannan konversio (YSA-, Allärs-, Musa- ja Cilla-termit): heinäkuu 2019
- Voyager-paikalliskantojen konversiot: elokuu 2019-joulukuu 2019.
- Koha-paikalliskantojen konversiot: syyskuu 2019-kesäkuu 2020.
- Melindan ja paikalliskantojen konvertoitumattomien termien läpikäynti ja korjaukset eli jälkityöt: konversion jälkeen

Haku työtiasta:

Blogi

YSasta YSOon konversion jälkitoimet

Jarmo Saarikko posted on Sept 10, 2020

Kansalliskirjaston tekemät paikalliskantojen konvertoinnit on saatettu loppuun. Okko Vainonen esitteli konversion jälkitoimia kuvailun asiantuntijaryhmien työpajassa: 2020 syksyn työpaja 1. Esitys on nähtävissä Doriassa <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020091069227> <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020091069227> Esityksessä käytiin läpi konversion jälkeen tarvittavia toimenpiteitä ja esiteltiin konversio-ohjelman tuottamien lokitiedostojen sisältöä. Konversio-ohjelma on edelleen käytettävissä....

- [ysall2yso](#)

Paikalliskantojen YSO-konversioiden tilanteen seuranta

Jarmo Saarikko posted on Oct 29, 2019

Konversioiden edistymistä voi seurata Paikalliskantojen konversioiden tilanne -sivulla, jota päivitetään tilanteen mukaan. Ensin konvertoidaan Almaan 1. aallossa siirtyvät Voyageria käyttävät kirjastot (tavoite saada nämä konvertoitua 8.11. mennessä)

- [ysall2yso](#)

Viestintä ja koulutus

- Somessa voi käyttää hashtagia #ysall2yso.
- Melinda-päivä 16.5.2019 - Melinda-kuvailija muutosten keskellä
- Musiikin kuvailupäivä 15.5.2019
- Talonmies-Extra tuokio 2 25.4.2019 - 4 esitystä
- Missä mennään -webinaari 4.12.2018 - Ontologioiden käyttöönotto kirjastoissa, mutta kuka lohduttaisi ketjuja?
- SWIB18 26.11.2018 - 20 million URIs and the overhaul of the Finnish library sector subject indexing
- Missä mennään webinaari 13.2.2018 - Metatiedon yhteentoimivuutta edistävät palvelut ja projektit
- Koulutuspäivä 21.5.2018 -- YSasta ja Allärsistä YSOon - mikä kuvailussa muuttuu vai muuttuuko mikään?
- Kuvailun tiedotuspäivät 23.-24.10.2018 - Sanastomuutokset: YSA/YSO, Lajityyppi- ja muutosnasto jne.
- Missä mennään webinaari 4.12.2018 - Ontologioiden käyttöönotto kirjastoissa, mutta kuka lohduttaisi ketjuja?

YSON käyttöönotto kuvailuvälineissä

YSON voi saada käyttöönsä usealla tavalla. Helpoin ja suositeltava tapa on kytkeä Finto-palvelun rajapinnat (api.finto.fi) omaan kuvailujärjestelmään, jolloin mitä tahansa Finton sanastoa voidaan käyttää suoraan lähteestä aina ajan tasalla olevana versiona. Näin toimivat jo nyt esimerkiksi Axiellin Aurora-järjestelmää käyttävät kirjastot.

Jos käytössä olevaan järjestelmään ei voida kytkeä Finton rajapintoja, voidaan YSO tuoda järjestelmän sisäiseksi sanastoksi. MARC-formaattia käytävissä kirjastoissa tämä tarkoittaisi YSON käsitteiden muuntamista auktoriteettitietueiksi, joita voidaan käyttää kuvailussa samaan tapaan kuin YSAN käsitteitä (niillä joilla YSA on ollut järjestelmässä).

YSOa voidaan käyttää myös suoraan Finton selailukäyttöliittymän kautta, jolloin käsitteiden tunnistet ja/tai termit kopioidaan Fintosta kuvailutietueisiin. Tämä ei kuitenkaan ole tehokas ratkaisu kuvailua täysipäiväisesti tekeville.

- Finton monikieliset YSO sekä SLM ontologiat on tuotettu MARC-muotoon ja ovat molemmat Melinda-kuvailijoiden

käytettävissä Asterissa. YSO:n käsitteiden englanninkieliset termit näkyvät auktoriteettitietueen 750 ja 751 riveillä.